T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2023/261
KARAR NO : 2023/341
KARAR TR : 15/05/2023

ÖZET:Taraflar arasında imzalanan sistem kullanım anlaşmasının ilgili hükmünün ihlal edildiğinden bahisle TEİAŞ tarafından düzenlenen "*sistem kullanım ceza ücreti*" konulu faturanın tahsili amacıyla özel hukuk tüzel kişisi aleyhinedavanın, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Türkiye Elektrik İletim A.Ş.
Vekili : Av. A. U
Davalı : K.i ve C. E. T. A. Ş.
Vekili : Av. Derya ŞEKER

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ve ilgili mevzuat çerçevesinde, davalı şirketle, şirketin sorumluluğunda bulunan Ç.T Merkeziiçin Bağlantı Anlaşması ve Sistem Kullanım Anlaşmasıimzalandığını, bu Anlaşmanın "*Cezai Şartlar*" başlıklı 9. maddesinde "*İletim sistemine doğrudan bağlı tüketiciler ve dağıtım lisansına sahip tüzel kişilerin İletim Sisteminin her bir ölçüm noktasında çekecekleri endüktif reaktif enerjinin/verecekleri kapasitif reaktif enerjinin, aktif enerjiye oranının ilgili mevzuata uygun olmaması*" şeklinde tanımlanan ihlalle ilgili 28/02/2014 tarihli ve K 361633 numaralı sistem kullanım ceza faturası düzenlenerek, muhteviyat çizelgesiyle birlikte 20/03/2014 tarihli ve 3314 sayılı yazıyla, 21/03/2014 tarihinde davalı şirkete gönderildiğini, davalının gönderilen belgeleri 24/03/2014 tarihinde teslim aldığını, ancak söz konusu faturanın bedelinin süresi içerisinde müvekkili kuruma ödenmediğini, mevzuat gereği reaktif enerji/aktif enerji oranlarının 2007-2008 döneminde her bir ölçüm noktasında aylık ve 2009 yılından itibaren ise her bir ölçüm noktasında ve her bir uzlaştırma periyodunda elde edilmesi gerektiğini, 14 Nisan 2009 tarihli ve 27200 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Dengeleme ve Uzlaştırma Yönetmeliğinin91. maddesinde"*Bir fatura dönemi içerisindeki her bir saat bir uzlaştırma dönemini oluşturur*" hükmünün yer aldığını ve bu uygulamanın başlamasının 1 Ekim 2009 tarihli ve 27363 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelikte yapılan değişiklik gereğince 01/12/2009 tarihten itibaren saatlik uygulamaya geçildiğini, ayrıca reaktif enerji sınır değerlerinin aşılması ihlalinin tespiti ve uygulanacak yaptırım tutarının hesaplanması için Elektrik İletim Sistemi Arz Güvenilirliği ve Kalitesi Yönetmeliği'nin ilgili maddesinde belirtilen reaktif enerji/aktif enerji oranlarının gün içinde 24 kez hesaplanması saatlik uzlaştırma uygulaması gereği, sınır değerlerin aşılıp aşılmadığının belirlenmesi, elde edilen sonuçların ise söz konusu dönemde yürürlükte olan Sistem Kullanım Anlaşmasının ilgili hükmü gereğince gün içinde en fazla bir aşım dikkate alınacak şekilde değerlendirilmesi ve ay sonunda kaç gün için aşımla karşılaşıldı ise bu gün sayısı ile o ayki sistem kullanım bedelinin 0.5 % sinin çarpılması gerektiğini ileri sürerek;fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla müvekkili kurum tarafından davalı şirkete kesilen, Şubat 2014 dönemine ait, K361633 seri ve sıra numaralı, 28/02/2014 tarihli, 45.663,68 TL bedelli sistem kullanım ceza fatura bedelinin, son ödeme tarihinden itibaren tahsil tarihine kadar işleyecek 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51. maddesinde öngörülen gecikme zammı ve gecikme zammının KDV'si ile birlikte davalıdan tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2 . **Ankara 5. Asliye Ticaret Mahkemesi 23/05/2022 tarih ve E.2022/60, K.2022/378 sayi**le, uyuşmazlığınidari yargı yerinde görüleceğinden bahisle HMK'nın 114/(l)-b ve 115/(2). maddeleri uyarınca, yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın usulden reddine karar vermiş, karara karşıistinaf isteminde bulunulması üzerine Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 23. Hukuk Dairesi 07/12/2022 tarih ve E.2022/2164, K.2022/1929 sayı ile, istinaf başvurusunun reddine kesin olarak karar vermiş ve görevsizlik kararı kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"Dava, taraflar arasındaki sistem kullanım anlaşması uyarınca davacı tarafından düzenlenen ve

davalı tarafça ödenmeyen ceza faturalarının bedelinin tahsili istemine ilişkindir.

02/12/2020 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan, 25/11/2020 tarihli 7257 sayılı Kanun'un 33. maddesi ile, 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 8 inci maddesinin ikinci fıkrasına (ç) bendinden sonra gelmek üzere (d) bendi eklenmiş, buna göre "İletim sisteminin normal işletme koşulları içerisinde işletilmesi ile işletme güvenliği ve bütünlüğü üzerinde risk oluşturan durumlara ilişkin olarak bağlantı ve sistem kullanım anlaşmalarında düzenlenen sistem kullanım ihlallerinin takibini yapmak, ihlal durumu tespit edilen tüzel kişilere sistem kullanım anlaşmasında düzenlenen ceza-i şartları ve diğer yaptırımları uygulamak" TEİAŞ'ın görev ve yükümlülükleri arasında gösterildikten sonra 6446 sayılı Kanun'a Ek madde 3 ile "8 inci maddenin ikinci fıkrasının (d) bendinin uygulamasından kaynaklanan uyuşmazlıklar idari yargıda görülür." hükmü eklenmiş, 46. madde ile de Kanun'un yayımı tarihinde yürürlüğe gireceği düzenlenmiştir.

Bu bağlamda, 7257 sayılı Kanun ile bağlantı ve sistem kullanım anlaşmalarında düzenlenen sistem kullanım ihlallerine ilişkin ceza-i şartlara ilişkin uyuşmazlıkların idari yargı yolunda görüleceği hükme bağlandığından 6100 sayılı HMK'nın 114/1 -b maddesine göre dava şartı olan "yargı yolunun caiz olmaması" nedeniyle davanın usulden reddine karar verilerek aşağıdaki şekilde hüküm tesis edilmiştir (aynı yönde karar için bkz. Yargıtay 6. HD'nin 2021/869 E.-2021/908 K. sayılı ve 18/10/2021 tarihli kararı)."

3. Davacı vekili bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Ankara 14. İdare Mahkemesi 17/01/2023 tarih ve E.2023/50 sayı**ile**,** davanın çözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına, dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"İdari yargılama hukukunun, "kamu gücünü kullanarak işlem tesis eden idarenin davalı sıfatını haiz olacağı" kuralı ve Mahkemelerce "iptal ve tam yargı davaları" olarak bakılan uyuşmazlıklarda "idari işlem ve eylemlerin hukuki denetiminin" yapılacağı hususu bilinen en temel özelliğidir. Dolayısıyla işlemi tesis eden idarenin davalı taraf olacağı öngörülmüştür.

Ayrıca; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2'nci maddesinin 1'inci fıkrasında ise, idari mahkemelerin idari eylem ve işlem niteliğinde yargı kararı veremeyecekleri belirtilmiştir.

Uyuşmazlıkta; işlemi tesis eden idarenin, tesis ettiği işlemin icra kabiliyetini tespit veya geçerliliğini doğrulatmak-onaylatmak şeklinde cereyan edecek yargı kararına ihtiyacı bulunmadığı gibi, İdare Mahkemeleri tarafından da bu şekilde karar verilmesine olanak da bulunmamaktadır.

Bu durumda; dosya kapsamı ve yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, davacı idarenin özel hukuk kişisinde "sistem kullanım ceza fatura bedeli" karşılığı olan alacağının tahsili talebinin idari yargı yolunda çözümlenmesine olanak bulunmadığından, davanın Adli yargı yerince çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. "

III. İLGİLİ HUKUK

5.2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "*İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994 - 4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler."

6. 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun "*İletim faaliyeti*" başlıklı 8. maddesine 25/11/2020 tarihli ve 7257 sayılı Kanun'un 33. maddesi ile eklenen 2. fıkranın (d) bendinde; "*İletim sisteminin normal işletme koşulları içerisinde işletilmesi ile işletme güvenliği ve bütünlüğü üzerinde risk oluşturan durumlara ilişkin olarak bağlantı ve sistem kullanım anlaşmalarında düzenlenen sistem kullanım ihlallerinin takibini yapmak, ihlal durumu tespit edilen tüzel kişilere sistem kullanım anlaşmasında düzenlenen cezai şartları ve diğer yaptırımları uygulamak,*" TEİAŞ'ın görev ve yükümlülükleri arasında sayılmıştır.

7. Aynı Kanun'un ek 3. maddesi şöyledir:

"(Ek:25/11/2020-7257/39 md.)
(1) 8 inci maddenin ikinci fıkrasının (d) bendinin uygulamasından kaynaklanan uyuşmazlıklar idari yargıda görülür. "

8. Belirtilen maddeler 02/12/2020 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

9. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 15/05/2023 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının, ekinde adli yargı dosyası örneği ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

10. Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

11. Dava, taraflar arasında imzalanan sistem kullanım anlaşmasının ilgili hükmünü ihlal ettiğinden bahisle davalı şirkete kesilen, Şubat 2014 dönemine ait K361633 seri ve sıra numaralı, 28/02/2014 tarihli ve 45.663,68 TL bedelli sistem kullanım ceza fatura bedelinin, son ödeme tarihinden itibaren tahsil tarihine kadar işleyecek 6183 sayılı Kanun'un 51. maddesinde öngörülen gecikme zammı ve gecikme zammının KDV'si ile birlikte davalı K.i ve C. E. T. A. Ş. den tahsili istemiyle açılmıştır.

12. Davalı konumunda bulunan Kayseri ve Civarı Elektrik T.A.Ş.'nin yapısı incelendiğinde; anılan Şirketin, Kayseri ili, Sivas ilinin Gemerek ilçesi, T..., E..., A..., A... ve S... Köyleri sınırları içinde kalan 18. Görev Bölgesinde, 3096 sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Dışındaki Kuruluşların Elektrik Üretimi, İletimi, Dağıtımı ve Ticareti ile Görevlendirilmesi Hakkında Kanun, 88/13492 ve 89/14305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararları, 12/01/1989 tarihinde Enerji ve Tabi Kaynaklar Bakanlığı ile imzalanan, 16.06.2006' da Ek Protokol 1 ve 17/03/2009 Ek Protokol 2 ile tadil edilen Görev Verme Sözleşmesi, 08/01/1990 tarihinde Türkiye Elektrik Kurumu (halefi TEDAŞ) ile imzalanan 17/03/2009 tarihinde Ek Protokol 1 ile tadil edilen İşletme Hakkı Devir Sözleşmesi hükümleri ile 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ve Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliğinin ilgili maddeleri kapsamında EPDK tarafından verilen Dağıtım Lisansı kapsamında görev bölgesinde elektrik dağıtım hizmeti veren, Türk Ticaret Kanunu'na tabi bir anonim şirket ve özel hukuk tüzel kişisi olduğu;sermaye yapısının ise 2021 yılı Faaliyet Raporuna göre yaklaşık olarak; Kayseri Büyükşehir Belediyesi % 34 A. G. H. A.Ş. % 27,8 Y. E. Y. D. A.Ş. % 20 Kayseri M. E. ve K. A.Ş. % 8,9 TES-İŞ Sendikası % 5 TEK-Vakfi % 0,28 ve Gerçek Kişiler %3,9 şeklinde olduğu anlaşılmaktadır. Bu itibarla davalı şirketin özel hukuk tüzel kişisi sıfatında bir tereddüt yoktur.

13. Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir kanunla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

14. Bununla birlikte, davalı Kayseri ve Civarı Elektrik T.A.Ş. yönünden ortada iptal talebine konu bir idari işlemindolayısıyla davalı yönünden idari yargı yerinde açılmasını gerektirir bir dava türünün mevcut olmadığı da açıktır.

15. Ayrıca, idari yargıda husumet kamu düzenindendir ve kendisine karşı dava açılan taraf, davalı mutlaka idare olmalıdır. Yani idari davalarda, davalı her zaman idaredir.

16. Yukarıda yer verilen 6446 sayılı Kanun'un 8. maddesinin 2. fıkrasının (d) bendi ile bu bendin uygulamasından kaynaklanan uyuşmazlıkların idari yargıda görüleceği yönündeki Ek 3. maddesinin açık hükmü ile bu düzenlemeden önce genel hükümlere göre özel hukuk tüzelkişisi Kayseri ve Civarı Elektrik T.A.Ş.'ne karşı dava açılmış olması hususlarının birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir.

17. Buna göre, davanın açıldığı tarihte davalı mevkiinde kamu tüzelkişiliği niteliğini haiz olmayan Kayseri ve Civarı Elektrik T.A.Ş.'nin olması karşısında, davalı bakımından idari yargı yetkisi kapsamında açılmış bir idari dava bulunduğundan söz etmenin imkânsız olduğu anlaşıldığından, genel hükümlere göre açılmış davadaki uyuşmazlığın adli yargı yerinde görülmesi ve çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

18. Yukarıda belirtilen hususlar gözönünde bulundurularak; Ankara 14. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Ankara 5. Asliye Ticaret Mahkemesinin 23/05/2022 tarih ve E.2022/60, K.2022/378 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 14. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Ankara 5. Asliye Ticaret Mahkemesinin 23/05/2022 tarih ve E.2022/60, K.2022/378 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

15/05/2023 tarihinde,OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Nigün	Doğan	Eyüp
TOPAL	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN